Ушбу сонда:
2-3 ТАДРИЖИЙ ЎЗГАРИШ ВА ЯНГИЛАНИШ ЖАРАЁНИ
4 БОР БЎЛ, ОҚИБАТ!

Бизнинг халқимиз учун мутлақо номақбул бўлган, мафкуралашган эски тизимдан воз кечиб, ўзимизга мос босқичма-босқич тадрижий ўзгариш, янгиланиш ва тараққиёт йўлидан бориш, очиқ, эркин демократик жамият қуриш - биз учун фаровон келажакка қаратилган ягона тўғри йўл эди ва шундай бўлиб қолажак.

Биз учун бундан бошқа йўл йўқ.

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2003 йил 25 апрел, жума № 65 (1490)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

БИЗ ТАНЛАГАН ЙЎЛ - ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ВА МАЪРИФИЙ ДУНЁ БИЛАН ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ XI СЕССИЯСИДАГИ МАЪРУЗАСИ

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Ҳурматли депутатлар!

Олий Мажлисимизнинг ушбу сессияси кун тартибига ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда ўта муҳим ўрин тутадиган «Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги масала киритилган.

Шу муносабат билан мен Ўзбекистон Республикасининг Асосий Қонунига ўзгартириш ва қўшимчалар киритишни тақозо этаётган асосий омиллар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Бу ҳақда гапирганда, аввало, шуни таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда Конституцияга зудлик билан ўзгартиришлар киритиш ёки уни қайтадан кўриб чиқишни талаб қиладиган қандайдир шошилинч ҳолат ёки вазият юз бергани йўқ.

Сизларга яхши маълумки, замонавий демократик талабларга жавоб берадиган, инсон ҳуқуқ ва эркинликлари ҳамда умумбашарий қадриятлар устуворлигини ўзида мужассам этган бизнинг янги Конституциямиз мустақил ва суверен тараққиётимизнинг дастлабки босқичида, 1992 йилнинг декабрида қабул қилинган эди.

Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бу Конституция мустабид тузумдан демократик жамиятга, мамлакатни бошқаришда инқирозга юз тутган ўта марказлашган маъмурий-буйруқбозлик ва тақсимлаш тизимидан эркин иқтисодиётга ўтишни таъминлади, давлатчилик ва ҳуқуқ, сиёсат соҳаларида, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётимизда муҳим аҳамиятга эга бўлган ислоҳотларни амалга оширишда ишончли қонунчилик негизи ва ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Конституциямизда муҳрлаб қўйилган демократик тамойиллар, мақсад ва вазифалар асосида мамлакатимизни модернизация қилиш, демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш, ҳаётимизнинг барча жабҳалари, жумладан, қонунчилик, ижро ва суд-ҳуқуқ соҳаларини эркинлаштиришга қаратилган дастур қабул қилинди ва у изчил амалга оширилмоқда.

Юксак маънавий-ахлоқий қадриятлар ва миллий анъаналарни ҳаётга жорий этиш масаласининг Асосий Қонунимизда мустаҳкамлаб қўйилиши жамиятимизни янгилашга, жаҳон демократик ҳамжамияти билан интеграциялашувга интилаётган мамлакатимизнинг янги қиёфаси ва фуқароларимизнинг янгича тафаккурини шакллантиришга хизмат қилмоқда.

Юқорида баён этилган фикрларни умумлаштириб, амалдаги Конституциямизда белгилаб қўйилган қадрият, мақсад ва вазифаларни мустақил тараққиётимиз даври мобайнида ҳаётга жорий этишда эришилган натижаларни, юксак марраларни танқидий баҳолар эканмиз, бир нарсага қайта ва қайта ишонч ҳосил қиламиз.

Яъни, бизнинг халқимиз учун мутлақо номақбул бўлган, мафкуралашган эски тизимдан воз кечиб, ўзимизга мос босқичма-босқич тадрижий ўзгариш, янгиланиш ва тараққиёт йўлидан бориш, очиқ, эркин демократик жамият қуриш - биз учун фаровон келажакка қаратилган ягона тўғри йўл эди ва шундай бўлиб қолажак.

Биз учун бундан бошқа йўл йўқ.

Шу ўринда табиий савол туғилиши мумкин: у ҳолда нима учун мамлакатимиз Конституциясига тузатиш ва ўзгартиришлар киритиш таклиф этилмоқда? Буни қандай изоҳлаш мумкин?

Табиийки, ҳаёт бир жойда тўхтаб турмайди, у доимо ҳаракатда ва ўзгаришда. Шундай экан, юртимизни ҳар томонлама ривожлантиришнинг ҳар бир босқичида янги-янги муаммолар пайдо бўлади ва уларни ҳал этиш бўйича замон бизнинг олдимизга янги-янги вазифаларни қўяди.

Шу маънода, бугун эзгу мақсадимиз - мамлакат тараққиёти ва фаровонликка эришишнинг ягона йўли - бу фақатгина изланиш, янгиланиш ва ислоҳотлар йўлидаги олға интилиш экани ҳақида гапириб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак, деб ўйлайман.

Бу борада биз эришган натижалар - давлатимизни янгилаш ва модернизация қилишга қаратилган бутун бир тизимнинг дастлабки босқичи, холос. Республикамизда амалга оширилаётган ўзгаришларнинг кўлами кенгайиб, суръати жадаллашиб боргани сайин, бу жараёнларнинг изчиллиги ва давомийлигини сақлаган ҳолда, жамиятни янада эркинлаштириш ва демократиялаш зарурати тобора аниқроқ намоён бўлмоқда. Ва бундай ҳолатни сезмасдан бўлмайди.

2002 йилнинг 27 январида ўтказилган келгуси чақириқдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси парламентини икки палатали қилиб шакллантириш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг конституциявий ваколат муддатини беш йилдан етти йил қилиб ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилган умумхалқ референдуми ҳам ўз моҳият-эътиборига кўра айнан мана шу вазифаларни ҳал этишга қаратилган эди.

Референдум натижаларига биноан Олий Мажлиснинг VIII сессиясида «Референдум якунлари ҳамда давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий принциплари тўғрисида»ги конституциявий қонун қабул қилинди.

Бу ҳужжат Ўзбекистоннинг қонун чиқарувчи олий органи - икки палатали парламентнинг тузилиши, таркиби, фаолият юритиш асосларини, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколат муддатини етти йиллик қилиб белгилаш, энг муҳими - демократик ислоҳотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти

(Давоми 2-3-бетларда).

ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ЎН БИРИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

24 апрел куни Тошкентда иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси ўз ишини бошлади.

Парламент сессияси ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов иштирок этмоқда.

Мажлислар залида Вазирлар Маҳкамаси аъзолари, марказий ташкилотлар раҳбарлари, чет мамлакатлар элчилари ва дипломатик корпуснинг бошқа вакиллари, мамлакатимиз ва хорижий оммавий ахборот воситалари мухбирлари ҳозир бўлган.

Сессияни Олий Мажлис Раиси Э.Халилов бошқармоқда.

Олий Мажлис сессиянинг ишчи органи - Котибиятни ташкил этди.

Сессия қатнашчилари депутат Ф.Омонов хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ёд этди.

Шундан сўнг кун тартиби тасдиқланди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш заруратини юзага келтирган омилларга тўхталди. Президент Асосий Қонунга ўзгартишлар киритиш мамлакатимизнинг давлат ва жамият қурилишини демократлаштириш ва эркинлаштириш йўлидаги изчил ҳаракатининг холис инъикоси эканлигини, мамлакатимиз олдида турган мақсад ва вазифаларга эришиш учун мустаҳкам ҳуқуқий кафолатлар яратишини таъкидлади. Давлатимиз раҳбари Ироқдаги воқеалар билан боғлиқ масалалар юзасидан ҳам фикр билдирди, ушбу муаммо бўйича Ўзбекистоннинг тутган позициясини ҳар томонлама асослаб берди.

«Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини депутатлар эътиборига Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н.Исмоилов тақдим этди.

Президент Ислом Каримов маърузаси ва «Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси муҳокамасида парламентнинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ў.Ҳошимов, Тошкент давлат шарқшунослик институти ректори Н.Иброҳимов, Наманган давлат университети ректори Т.Файзуллаев, Элликқалъа тумани ҳокими Н.Худойбергенов, Тошкент шаҳридаги «Фармед» хусусий фирмаси бош директори Д.Тошмуҳаммедова, Самарқанд давлат университети ректори Р.Холмуродов иштирок этди. Сўзга чиққанлар Конституцияга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши ва Ўзбекистоннинг Ироқ муаммосида тутган позициясини қўллаб-қувватлади.

Парламент «Ўзбекистон Республикаси Конституциясига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонунни қабул қилди.

Сўзга чиққан депутатларнинг таклифига кўра, сессия Олий Мажлиснинг Ироқ муаммосини ҳал этиш буйича Баёнотини қабул қилди. Уни Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси А.Орипов ўқиб эшиттирди.

Шундан сўнг молия вазири М.Нурмуродов Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг

(Давоми 2-бетда).

ИРОҚ ТЕВАРАГИДАГИ МУАММОНИ ҲАЛ ЭТИШ ЮЗАСИДАН ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ БАЁНОТИ

Ироқ ва уни қуролсизлантириш муаммосини ҳал этишга қаратилган ҳарбий ҳаракатлар жаҳон жамоатчилиги, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва унинг тузилмалари, йирик халқаро ва минтақавий ташкилотлар, сайёрамизнинг кўпгина мамлакатлари диққат марказида турибди.

Воқеалар ривожининг таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, БМТ Хавфсизлик Кенгашининг жуда кўп резолюциялари ва қарорлари бажарилиши юзасидан жаҳон ҳамжамияти томонидан кўрилган барча чора-тадбирлар зое кетди. Ироқни қуролсизлантириш бўйича нуфузли халқаро комиссияларнинг ялпи қирғин қуролларини яратиш, ишлаб чиқариш ва қўлланиш имкониятларига чек қўйишга, Ироқ теварагидаги муаммони тинч йўллар билан ҳал этишга қаратилган саъй-ҳаракатлари энг аввало мазкур мамлакат раҳбарияти ва бевосита Саддам Ҳусайннинг айби билан самара бермади.

Таассуфки, Ироқдаги ҳокимият тизимини тутиб турган режим кейинги ўн йиллар мобайнида қўшни суверен мусулмон мамлакатларига қарши бир неча бор уруш чиқарди, Эронга қарши урушда ва ўзининг тинч аҳолисига қарши кимёвий қурол ишлатди, халқаро ҳамжамиятнинг барча огоҳлантиришларидан тегишли хулосалар чиқариб олмади.

Бу масалада Ўзбекистон Республикаси тутган йўл мамлакатимизнинг халқаро терроризм ва экстремизмга қарши, ялпи қирғин қуроллари тарқалишига, наркотажовузга қарши, халқаро хавфсизликка бўлаётган бошқа хуруж ва таҳдидларга қарши қатъият билан кураш олиб боришга қаратилган изчил, собитқадам ва принципиал сиёсатининг мантиқий давоми бўлди.

Ироқдаги воқеалар ривожи, мамлакат аҳолиси Саддам Ҳусайн мустабид тузумининг зуғуми ва бедодлигидан халос бўлганлигини нақадар қувонч ва завқ-шавқ билан кутиб олаётганлиги Ироқда тинчлик ва барқарорликка эришиш йўлидан, янгиланиш ва демократик ривожланиш, мамлакат халқининг тинчлик-хотиржамлигини таъминлаш ва фаровонлигини ошириш йўлидан изчил бориш имкониятлари юзага келаётганлигидан далолат беради, деб ўйлаш учун барча асослар бор. Ироқда тартиб-қоида ва қонунийлик ўрнатилиши даражасига қараб, аҳолининг ҳаётий таъминоти пухта йўлга қўйиб борилади, мамлакатнинг тинч турмуши ва иқтисодиёти тикланади, ана шу ижобий жараёнлар, шак-шубҳасиз, кучая бориб, барқарорлик касб этади.

Ироқни тиклаш ишидаги ана шу мақсадларга эришишнинг муҳим шарти халқаро ҳамжамият томонидан, имкони кўтарган барча мамлакатлар томонидан аниқ ва амалий ёрдам кўрсатишга, зарур моддий ва молиявий маблағларни излаб топиш ҳамда ажратишга асосланиши мумкин ва шундай бўлиб қолиши ҳам керак.

Ўзбекистонда Ироқ халқининг кўҳна тарихини, миллий анъаналари ва бой маданиятини яхши биладилар ҳамда ҳурмат қиладилар. Илгари узоқ йиллар Ўзбекистон вакиллари - муҳандислар ва қурувчилар, ирригаторлар ва мелиораторлар Ироқ иқтисодиётининг турли қурилиш жабҳаларида меҳнат қилишган, ўша давр уларда яхши хотира бўлиб сақланиб қолган. Ишончимиз комилки, Ироқ тарихидаги ҳозирги мураккаб даврда ҳам ўзбекистонлик мутахассислар Ироқни тинч йўл билан тиклаш бўйича гуманитар лойиҳаларни амалга оширишда баҳоли қудрат ёрдам кўрсатадилар ва иштирок этадилар.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Ироқ муаммосини ҳал этиш бўйича АҚШ ҳамда иттифоқчиларининг стратегик йўлини қатъият билан қўллаб-қувватлаётган давлатимиз, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сиёсати жуда тўғри эканлигини яна бир бор таъкидлайди, Ироқ халқи олдида гуллаб-яшнайдиган демократик жамият барпо этиш учун кенг имкониятлар юзага келаётир дея ишонч билдиради.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессиясида 2003 йил 24 апрелда қабул қилинган

ЛОЙИҲА ИЖРОСИНИНГ ИККИНЧИ БОСҚИЧИ

Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида тузилган Шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимни ҳаётга жорий қилишни қўллаб-қувватлашга қаратилган «Европэйд» дастури лойиҳаси ижросининг иккинчи босқичи бошланди.

Мазкур битимнинг моҳияти Европа Иттифоқи томонидан Ўзбекистонга бозор муносабатларини такомиллаштириш, хорижий сармоя ва савдо-сотиқ ҳажмини кўпайтириш каби масалаларда кўмак беришдан иборат.

Лойиҳанинг биринчи босқичида ҳукумат ва парламент тузилмалари вакиллари иштирокида халқаро семинарлар ўтказилиб, мазкур битимни ҳаётга жорий қилиш билан боғлиқ долзарб масалалар муҳокама этилди. Европалик ва ўзбекистонлик мутахассислар ҳамкорлигида солиқ ва божхона ҳуқуқлари, корпоратив ҳуқуқлар, рақобат ҳақидаги қонун ҳужжатлари, хорижий сармоя бўйича йўриқномалар ишлаб чиқилди.

Лойиҳанинг иккинчи босқичида амалга ошириш кўзда тутилаётган муҳим масалаларнинг бири мазкур битимда ўз ифодасини топган меъёрларни ҳаётга жорий қилишнинг мониторингини амалга ошириш ва ахборот-маслаҳат марказини ташкил қилишдан иборат.

Мутахассисларнинг фикрича, мамлакатимиз ҳуқуқ меъёрларини Европа Иттифоқидагига яқинлаштириш Ўзбекистонга хорижий сармоя жалб қилишни кучайтириш учун қулай шарт-шароит яратади.

(ЎзА).

«ФАРҲОД»НИНГ ШИША БУЮМЛАРИ

Ўтган йили тадбиркор Фарҳод Хайруллаев Қизилтепа тумани марказида Навоий вилоятида ягона ҳисобланган шиша буюмлар ишлаб чиқариш корхонасини очган эди. Янги йилдан бошлаб корхонада шиша чиқитлари ҳам қайта ишланмоқда.

Тадбиркорнинг таъкидлашича, бу ҳам экологияга, ҳам ҳамёнга фойдали. Эндиликда бу ерда кўзни қамаштирадиган, бежирим кўза, кулдон, ваза ва бошқа турли совғабоп идишлар ишлаб чиқарилмоқда. Сифатли ва унча қиммат бўлмаган маҳсулотлар Бухоро, Самарқанд, Қашқадарё бозорларида ҳам ўз харидорини топган. Корхона ҳар ойда 600 минг сўмдан зиёд даромад қилмоқда. Тез орада даромад ҳисобидан ишлаб чиқришни янада кенгайтириш режалаштирилмоқда.

(ЎзА).

БИЗ ТАНЛАГАН ЙЎЛ - ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ВА МАЪРИФИЙ ДУНЁ БИЛАН ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

(Боши 1-бетда).

пойдеворини шакллантириш бўйича қонунчиликни такомиллаштиришнинг асосий йўналишларини тасдиқлаб берди.

Олий Мажлиснинг X сессиясида «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати тўғрисида» ва «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси тўғрисида»ги конституциявий қонунлар қабул қилинди. Бу қонунлар Олий Мажлис палаталарининг мақомини, уларни шакллантириш тартибини, ваколатларини, ўзаро ҳамда бошқа ҳокимият органлари билан ҳамкорлик қилиш механизмларини аниқлаб берди.

Мухтасар қилиб айтадиган бўлсак, референдум якунлари ва унинг асосида қабул қилинган учта конституциявий қонун Ўзбекистон Республикаси Конституциясига тегишли ўзгартиришлар киритиш учун зарур бўлган ҳуқуқий асосни яратди.

Мен бугун, мана шу имкониятдан фойдаланиб, яна бир бор таъкидлаб ўтмоқчиманки, таклиф этилаётган ўзгартириш ва тузатишлар Асосий Қонунимизнинг мазмун ва моҳияти, мақсад ва вазифаларига дахл қилмаган ҳолда, аввало, Олий Мажлис, унинг қуйи ва юқори палаталарининг мақоми ва ваколатларини, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ваколатларини, шунингдек, сайлов тизими асосларини белгилаб берадиган қоида ва моддаларга тегишлидир.

Конституциянинг Ўзбекистон Республикасининг суд ҳокимиятига тааллуқли бўлган 107-, 110- ва 112-моддаларига ҳам айрим ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда. Бу ўзгартиришлар суд тизимини ихтисослаштириш ва такомиллаштириш жараёнини кенгайтириш, судларнинг вазифаларини янада аниқроқ белгилаб, уларнинг амалда мустақиллигини ишончли кафолатлашни таъминлашни ўзида акс эттиради.

Энг муҳими, мазкур ўзгартиришлар мамлакатимизда жиноят ва жиноятпроцессуал қонунчилиги, у билан боғлиқ бошқа ҳуқуқий нормаларни тубдан эркинлаштириш бўйича кейинги йилларда қабул қилинган қонунчилик ҳужжатларининг маъно-мазмунини яққол ифода этади.

Қисқача қилиб айтганда, бугун мамлакатимизнинг Асосий Қонунига киритиш таклиф этилаётган тузатиш ва ўзгартиришларнинг принципиал моҳияти нималардан иборат?

Биринчидан. Қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятлари ўртасида ваколатларнинг янада демократик, янада мутаносиб равишда қайта тақсимланиши ва уларнинг мувозанати таъминланади.

Ҳокимият тармоқларининг ҳар бирига Конституцияда белгилаб берилган ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини мустақил ҳолда амалга ошириш учун зарур шарт-шароит ва кафолатлар яратилади.

Қонунчилик ҳокимиятининг роли ва аҳамияти сезиларли даражада ортади. Олий Мажлиснинг ҳукуматни шакллантириш ва унинг фаолиятини назорат қилиш, хусусан, Бош вазир номзодини тасдиқлашдаги роли ва ваколатлари кучаяди.

Президент ваколатларининг бир қисми, биринчи галда, давлат, суд тизими ва махсус хизматларнинг раҳбарларини, чет эллар ва халқаро ташкилотлардаги дипломатик вакилларни тайинлаш ва тасдиқлаш масалалари янги ташкил этиладиган юқори палата - Сенатга ўтказилади.

Иккинчидан. Конституциянинг «Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ўзбекистон Республикасида давлат ва ижро этувчи ҳокимият бошлиғидир» деб қайд этилган 89-моддасининг тахрири принципиал равишда ўзгаради.

Бу модданинг «Ўзбекистон Республикаси Президенти айни вақтда Вазирлар Маҳкамасининг Раиси ҳисобланади» дейилган иккинчи қисми олиб ташланади.

Президент ваколатлари ҳамда вазифаларининг шу тарзда қайта тақсимланиши, ҳеч шубҳасиз, давлат қурилиши соҳасида бошланган демократик жараёнларни янада чуқурлаштириш, Бош вазирнинг, ҳукумат ва бутун ҳукумат тузилмаларининг ваколатларини ошириб, шу билан бирга, уларнинг масъулиятини сезиларли даражада кучайтириш имконини беради ва бундай ҳолат Конституцияда ўз тасдиғини топади.

Учинчидан. Қуйи, яъни Қонунчилик палатаси ўз фаолиятини доимий, профессионал асосда амалга оширади. Ўз-ўзидан равшанки, бу ҳол мазкур палатага сайланадиган депутатлар таркибининг сифат жиҳатидан ўзгаришига, уларнинг малака ва касб маҳоратига бўлган талабнинг ортишига олиб келади.

Айни вақтда биз қонунлар устида ишлаш жараёнининг ўзи ҳам тубдан ўзгаришини ва пировард натижада қабул қилинадиган қонун ва меъёрий ҳужжатларнинг сифати ҳам яхшиланишини кутишга ҳақлимиз.

Сессия мажлислари тартибида ишлайдиган ҳозирги парламентимиздан доимий асосда ишлайдиган Қонунчилик палатаси фаолиятига ўтиш ҳам шу мақсадга хизмат қилади.

Ишончим комилки, депутатларнинг Қонунчилик палатасига партиялар томонидан тақдим этилган рўйхатлар асосида ва ўз номзодини қўйиш йўли билан сайланиши, бугунги кунда фаолият юритаётган партияларнинг, шунингдек, нодавлат, жамоатчилик ва фуқаролик институтлари, бирлашма ва ташкилотларнинг жамият амалий ҳаётидаги ўрни, таъсири ва аҳамиятини тубдан кучайтириш учун зарур шарт-шароит яратади.

Ўз навбатида, вакиллик органи сифатида тузилаётган, ҳудудий субъектлар - маҳаллий кенгашлар депутатлари вакилларини тенг миқдорда бирлаштирувчи юқори палата - Сенатнинг шакллантирилиши Қонунчиликнинг энг юқори органи бўлмиш Олий Мажлисга, таъбир жоиз бўлса, мамлакатнинг юрак уришини билиб туриш, минтақалар билан бевосита алоқаларни амалга ошириш, уларнинг манфаатларини акс эттириш ва ҳимоя қилиш имконини беради.

Қуйи ва юқори палаталарнинг бундай тартибда шаклланиши Ўзбекистон Республикаси парламентида нафақат сиёсий гуруҳ ва ҳаракатларнинг, балки минтақавий кучларнинг, бир сўз билан айтганда, мамлакат аҳолиси барча ижтимоий қатламларининг манфаатларини тўлиқ ифода этиш учун зарур асос ва кафолатларни яратади.

Тўртинчидан. Ўз-ўзидан аёнки, қонунчилик ҳокимияти таркибий тузилишининг ўзгариши ва унинг икки палатали асосда шакллантирилиши билан ҳар қайси палатанинг ваколатларини, ҳуқуқ ва мажбуриятларини, уларнинг мутлақ ва биргаликда амалга оширадиган фаолият соҳаларини Конституциянинг ўзида аниқ чегаралаб қўйишнинг аҳамияти жуда каттадир.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, Қонунчилик палатаси ва Сенатнинг фаолият соҳалари ва йўналишларининг, бу масаланинг барча жиҳатларини инобатга олган ҳолда, қонуний асосда конституциявий нуқтаи назардан аниқ-равшан белгилаб берилиши уларнинг ишида бир хиллик ва бир-бирини такрорлаш эҳтимолини бартараф этишни таъминлайди. Айни пайтда парламент аъзолари орасида ўзаро зиддият ва кибр-ҳавога берилиш, низоли вазиятлар вужудга келишининг ҳам олдини олишга имкон беради.

Бу борада қонунларни қабул қилишда барчамиз демократик тамойил ва меъёрларга риоя этишни ўрганишимиз, депутатлик этикасини сақлаган, халқ вакили деган муносиб номга доғ туширмаган ҳолда, принципиаллик ва қатъият кўрсатиб ишлашимиз зарур.

Барчамиз жамиятда мавжуд бўлган турли кучлар ўртасидаги, биринчи галда, қонун чиқарувчи, ижро этувчи ва суд ҳокимиятлари ўртасидаги мувозанатни сақлаш тизимини ўрганишимиз ва амалда ҳаётга жорий этишимизга тўғри келади. Бусиз демократик давлат фаолиятини тасаввур этиб бўлмайди.

Бешинчидан. Бугунги кунда ҳокимият тузилмаларини ташкил этиш ва мувозанатни сақлашнинг янги, янада мукаммал демократик тизимини шакллантириш бўйича кўрилаётган чоралар, Конституциямизга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар жамият сиёсий ҳаётини фаоллаштириш, фуқароларимизда ижтимоий ва сиёсий жиҳатдан ўзлигини англаш туйғусининг кучайиши учун жиддий омил бўлмоғи керак. Ва бу жараёнларни, ўз моҳият эътиборига кўра, ҳозирданоқ марказда ҳам, жойларда ҳам кўриш мумкин.

Бундай шароитда вазиятни тўғри баҳолаш, нодавлат ва жамоат ташкилотлари, хусусан, маҳалла каби ўзини ўзи бошқаришнинг демократик тузилмаси бўлмиш умумэътироф этилган фуқаролик жамияти институтлари фаолиятига тўсқинлик қилмаслик, аксинча, уларни шакллантириш ва ишини жонлантириш учун кенг имкониятлар яратиш ўта муҳимдир.

Шуни унутмаслик лозимки, авваламбор, айнан ана шундай тузилмаларда давлат ва мамлакат раҳбарияти олиб бораётган ҳам ички, ҳам ташқи сиёсатга танқидий жиҳатдан холис баҳо берилади, ён-атрофда содир бўлаётган барча воқеа ва ҳодисаларга нисбатан билим ва тажриба, фуқаролик ёндашуви ва позицияси шаклланади.

Шак-шубҳасиз, бу жараёнда матбуотимиз, оммавий ахборот воситалари, радио ва телевидениенинг роли катта аҳамиятга эга.

Бугунги кунда жамиятимизни демократлаштириш борасида ҳаётга жорий этилаётган ишларимизга, уларнинг амалий аҳамиятига, аввало сўз ва ахборот эркинлиги, ҳар қайси фуқаронинг ҳуқуқ ва эркинлигини сўзда эмас, амалда қандай таъминланаётганига қараб баҳо берилади. Буни унутмаслигимиз лозим.

Жамиятимизни ривожлантириш борасида замон олдимизга қўяётган вазифаларни бажаришда, шубҳасиз, сайлов тизимини янада такомиллаштириш ўта муҳим ва долзарб аҳамият касб этади.

Биз барчамиз оддий бир ҳақиқатни тушуниб олишимиз керак. Давлат ва жамиятни бошқаришнинг мукаммал лойиҳасини қабул қилиш, уни Конституция ва қонунларда муҳрлаб қўйиш мумкин, албатта.

Лекин биз ана шу ҳокимиятни сайлаш ва шакллантиришда халқ хоҳиш-иродасининг эркин намоён бўлишини таъминлай олмасак, энг етук, юксак демократик тамойилларга жавоб берадиган сайлов тизимини марказда ҳам, жойларда ҳам жорий этмасак, билиб қўйинглар, буларнинг барчаси ҳеч нарсага арзимайдиган қуруқ гап бўлиб қолади.

Шу маънода, сизларнинг муҳокамангизга қўйилаётган янги таҳрирдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги қонун лойиҳаси бўйича турли манфаатдор гуруҳлар, биринчи галда, нуфузли халқаро ташкилотлар ва экспертларнинг фикр-мулоҳаза, ёндашув ва танқидий баҳоларини инобатга олиш ҳамда уларни чуқур ва пухта ишлаб чиқиш катта аҳамиятга эга, деб ўйлайман.

Юқорида баён этилганларга якун ясар эканмиз, бугун Конституциямизга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчалар Ўзбекистон Республикасининг давлат ва жамият қурилишини эркинлаштириш йўлида босқичма-босқич, изчил жорий этилаётган интилиш ва саъй-ҳаракатларимизнинг холис ва амалий ифодаси бўлиб, биз ўз олдимизга қўйган эзгу мақсадларга - юрт тинчлиги, Ватан равнақи, халқимиз фаровонлигига эришиш учун ишончли шарт-шароит ва конституциявий кафолатларни яратади, деб айтишга барча асосларимиз бор.

Ҳурматли депутатлар!

Энди ижозатингиз билан мен бугун халқаро ҳамжамият диққат марказида турган Ироқ ва унинг атрофидаги воқеалар билан боғлиқ масалалар ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.

Сизларга маълумки, бу воқеалар узоқ тарихга эга.

Ироқ давлати ўзининг жўғрофий ва геополитик ўрни, жуда катта табиий захиралари, биринчи навбатда, нефть ва газ ресурсларига бойлиги билан доимо дунё аҳлининг эътиборини тортиб келган. Бу мамлакат орқали қадим-қадимдан савдо йўллари ўтган, иқтисодий ва маданий алоқалар ривожланган.

Ҳозирги кунда жаҳон бўйича аниқланган нефть захираларининг 11 фоиздан зиёди Ироқ ҳудудида жойлашган. Бу борада у Саудия Арабистонидан кейин иккинчи ўринни эгаллайди. Агар Ироқда қазиб чиқариладиган нефть таннархи дунёда энг арзонлигини ҳисобга оладиган бўлсак, бу мамлакатнинг жаҳон нефть бозорида тутган ўрни ва аҳамиятини тасаввур қилиш қийин эмас.

Икки буюк дарё - Дажла ва Фирот оралиғида жойлашган бу ўлкада азалдан илму фан, санъат ва ҳунармандчилик гуллаб-яшнаган. У ўз бағрида Шумер ва Аккад, Бобил ва Оссурия сингари энг қадимги цивилизациялар билан боғлиқ тарихий хотира ва ёдгорликларни сақлаб келади. «Ҳикматлар уйи» деб ном олган Бағдод академияларида эса ўз даврида Шарқнинг буюк мутафаккирлари, ислом маданияти ва фалсафасининг машҳур вакиллари таҳсил олгани ҳам тарихдан яхши маълум.

Бир сўз билан айтганда, ана шундай бой тарих ва улкан имкониятларга, йигирма беш миллионли аҳолига эга бўлган бу давлат, ҳеч шубҳасиз, ўз халқига муносиб турмуш шароити яратиб бериши, фаровон ҳаёт кечириши мумкин ва зарур эди.

Ироқ халқининг ҳаёти, ҳеч бўлмаганда, Форс кўрфазидаги Қувайт, Бирлашган Араб Амирликлари, Баҳрайн, Қатар, Уммон каби бадавлат қўшни мамлакатларнинг бугунги турмуш даражасидан кам бўлмаслиги лозим эди.

Бироқ, минг афсуски, кетма-кет содир этилган қонли тўнтаришлар, бегуноҳ қурбонлар ва ҳатто ўзининг яқин қариндошларини ҳам аёвсиз йўқ қилиш натижасида 1979 йили ҳокимият тепасига келган Саддам Ҳусайн ҳукмронлик қилган даврда Ироқдаги бу имкониятлар ишга солинмади.

Саддам Ҳусайннинг президентлик тарихи шуни кўрсатмоқдаки, унинг бош мақсади - ўз халқини доимий қўрқув ва итоатда ушлаб туриш, кимки бунга бўйсунмаса, шафқатсизларча қириб ташлашга қаратилган.

Унинг энг асосий нияти - ўз куч-қудратини нафақат мамлакат ичида, балки ундан ташқарида ҳам намойиш этиш, нефть ва газга сероб бўлган қўшни ҳудудларни ўз таъсир доирасига олиш, измига бўйсундириш, шу тариқа бой ва улкан ушбу минтақада ўз ҳукмини ўтказиш ва якка ҳукмрон бўлиб олишдан иборат эди.

Саддам ўзи тузган кучли полиция ва мустабид тизим ёрдамида мамлакатнинг деярли барча бойликлари, биринчи навбатда, нефть ва унинг манбаларини сотишдан тушган маблағларни асосан ўзининг ва гумашталарининг бойлик орттириши учун, ҳар бир шаҳарда муҳташам сарой ва дабдабали мажмуалар барпо этиш, ўзининг баҳайбат ҳайкалларини ўрнатиш, керак бўлиб қолганида, жон сақлаш учун мураккаб ерости иншоотларини қуришга сарфлади, десак, муболаға бўлмайди.

Бугунги кунда хорижий мамлакатлардаги қатор банкларнинг ҳисоб рақамларида Ҳусайн ва унинг яқинларига тегишли кўп миллиардлаб доллар пул ва катта миқдордаги бошқа қимматбаҳо бойликлар борлиги аниқланмоқда.

Саддам Ҳусайн амалда президентлик фаолиятининг дастлабки йилларидан бошлаб оммавий қирғин қуролини қўлга киритишга жуда катта эътибор қаратди.

У 80-йиллардаёқ айрим қудратли давлатлар ёрдамида бир нечта атом реакторини қуришга эришган, ядро қуроли яратишда ишлатиладиган технология ва парчаланувчи материаллар ишлаб чиқариш учун керакли асбоб-ускуналар сотиб олган, кимёвий ва биологик қурол тайёрлаш учун зарур базага эга бўлган эди.

Қўшни Эрон мамлакати билан 8 йилдан кўпроқ давом этган ва 800 минг кишининг ёстиғини қуритган ҳарбий можаро шуниси билан ажралиб турадики, тақиқланган кимёвий қурол айнан мана шу урушда Саддам Ҳусайн томонидан қўлланган эди.

У ўз халқини бўйсундириш учун ҳатто биологик қуролни ишлатишдан ҳам тап тортмади. Натижада юз минглаб курд миллатига мансуб тинч аҳоли ҳалок бўлди, улар яшайдиган 40 дан ортиқ аҳоли пунктлари йўқ қилиб ташланди.

Ўз кирдикорларига жазо берилмаслигига ишонган ва ҳарбий қудратига маҳлиё бўлган Саддам Ҳусайн 1991 йили ўзини ҳимоя қилишга қодир бўлмаган қўшниси - Қувайтни босиб олиш ва унинг нефть захираларига эгалик қилиш учун бу мамлакатга ўз армиясини йўллади.

Сизларга яхши маълумки, ўшанда АҚШ етакчилигида халқаро коалиция томонидан ўтказилган «Саҳродаги бўрон» ҳарбий операциялари натижасида Қувайт озод қилинган эди.

Шу ўринда, ўша йиллари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг тегишли резолюциясига кўра, Ироқ 90 кун ичида тўлиқ қуролсизланиш, оммавий қирғин қуролларини ишлаб чиқариш бўйича олиб бораётган барча ишларини тўхтатиш мажбуриятини ўз зиммасига олганини ҳам эслаб ўтиш жоиз.

Бироқ, кўриб турибмизки, Саддам Ҳусайн 1991 йилги шармандали мағлубиятдан ўзига ҳеч қандай сабоқ чиқариб олмади.

Аксинча, мана шу ўтган йиллар давомида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш бўйича кўплаб резолюцияларини халқаро кузатувчилар назорати остида сўзсиз бажариш ўрнига, Саддам Ҳусайн Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва бутун жаҳон ҳамжамиятининг иродасини тан олмай, ўзининг сурбетларча ўйинини давом эттириб келди, дейишга бугун дунё жамоатчилигида барча асослар етарли.

Ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тегишли қарори билан «Нефть эвазига - озиқ-овқат» дастури асосида Ироққа ёрдам кўрсатиш бошланган бир пайтда, бу маблағлар очликдан қийналаётган аҳоли ва нобуд бўлаётган болалар учун эмас, балки, биринчи навбатда, ҳарбий кучлар сонини кўпайтириш ва замонавий қурол-яроғлар сотиб олишга сарфланди.

Ҳолбуки, Яқин Шарқ минтақасида энг кучли ҳисобланган 450 минг кишилик армияни, бунга қўшимча равишда «фидойийлар» деб аталадиган жангарилардан иборат кўп сонли махсус бўлинмаларни шакллантириш ва сақлаб туриш, уларни замонавий қурол ва зирҳли техника билан таъминлаш учун, ҳеч шубҳасиз, жуда катта маблағ талаб этилади.

Хўш, бундай маблағлар қаердан олинди? Бу маблағлар, авваламбор, нефть конларини ўзлаштириш бўйича тузилган шартномалар, нефтни турли йўллар билан сотиш ва Ироққа ажратилаётган кредитлар ҳисобидан олинди.

Бугун, баъзи маълумотларга қараганда, Ироқ давлатининг расман тан олинган ташқи қарзларининг ўзи 100 миллиард доллардан зиёдни ташкил этади.

Ҳозирги вақтда, Ироқ ҳудудининг ҳали у, ҳали бу ерида кимёвий ва биологик қуролнинг таркибий қисмларини ташкил этувчи турли захиралар топилаётгани, бу ўта хавфли моддалар билан тўлдирилган ўқ-дори ва снарядлар учраётгани халқаро жамоатчиликда жиддий хавотир уйғотмаслиги мумкин эмас.

Мана шундай вазиятда билдирилган айрим фикрларга, яъни ҳарбий ҳаракатлар бошланиши арафасида Ироқ амалда ҳеч кимга таҳдид солмайдиган заиф ва беозор давлатга айланиб қолган, деган баёнотларга қўшилиб бўлмайди, албатта.

Ҳурматли дўстлар!

XXI аср бошланиши билан дунё «уруш» деган тушунчанинг барчага маълум бўлган анъанавий маънолари тубдан ўзгарган янги бир даврга қадам қўйди.

Бутун маърифий халқаро ҳамжамият 2001 йил 11 сентябрда Нью-Йоркда содир этилган даҳшатли террорчилик хуружидан сўнг бу аччиқ ҳақиқатни айниқса чуқур англади.

Мана шу фожиали воқеалардан кейин барча мамлакатлар, жумладан, энг замонавий, энг кучли қуролларга эга бўлган қудратли давлатларга ҳам бугун жаҳон майдонида ўзини намойиш қилаётган даҳшатли таҳдиддан, халқаро террорчилик ва ақидапарастлик балосидан ўзини, ўз халқини илгари қўлланган усуллар билан ҳимоялаш мумкин эмаслиги бирданига аён бўлиб қолди. Буни ҳамма тушуниб етди.

Транспорт ва коммуникация воситалари юксак даражада ривожланган ҳозирги шароитда - ядровий бўладими, кимёвий ёки биологик бўладими - бундан қатъи назар, оммавий қирғин қуроллари учун чегара ва масофанинг аҳамияти йўқлиги инобатга олинса, бундай қуроллар террорчи ва ақидапараст кимсалар қўлига тушиб қолса, қандай мудҳиш оқибатларга олиб келиши мумкинлигини тасаввур этиш қийин эмас.

Бундай хавф-хатарга қарши фақат битта чора қўллаш мумкин, у ҳам бўлса, барча мамлакатлар ва халқларнинг куч ва саъй-ҳаракатларини бир мақсад йўлида бирлаштиришдир. Бу борада террорчилик ва унинг турли қиёфаларда намоён бўладиган кўринишлари билан ўйин қилишга мутлақо йўл қўйиб бўлмайди, бу офат бизни четлаб ўтади, деган хомхаёлларга берилиш охир-оқибатда катта хато бўлади.

Яна бир масала - оммавий қирғин қуролини бошқаларга нисбатан, жумладан, тинч аҳолига қарши бир марта бўлса-да қўллаган, бугун ҳам халқаро ҳамжамият талабларини инкор этиб келаётган режимлар ва ёвуз кимсаларни тийиб қўйиш, керак бўлса, уларнинг йўлини бутунлай тўсиб ташлаш зарур.

Ишлаб чиқарилаётган оммавий қирғин қуролининг халқаро институтлар, биринчи галда, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан қатъий назорат қилинмайдиган ёки назорат остига олиб бўлмайдиган мамлакатларда мавжудлиги ёки пайдо бўлиш имконияти билан боғлиқ ҳар бир ҳодиса эртага катта кулфатга айланадиган, кейин олдини олиб бўлмайдиган хавф-хатарнинг жиддий белгиси сифатида қабул қилинмоғи керак.

Энди, ҳурматли депутатлар, Ироқда коалицион кучлар томонидан амалга оширилган ҳарбий операция муносабати билан билдирилган баёнотлар, яъни бу суверен давлатга қарши қаратилган ҳаракат бўлиб, у Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг тегишли резолюцияси

ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ЎН БИРИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА
АХБОРОТ

(Боши 1-бетда).

2002 йилдаги ижроси тўғрисида ахборот берди. Ушбу масала бўйича Олий Мажлиснинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Р.Каримов маъруза қилди.

Парламент сессияси биринчи кунининг кечки мажлиси мамлакатимиз асосий молиявий ҳужжатининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот муҳокамасидан бошланди. Унда «Ўзбекинвест» экспорт-импорт миллий суғурта компанияси бош директори С.Умаров, Олтинсой тумани ҳокими Р.Олимов, «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг Бухоро аэропорти директори Т.Баҳронов, Тошкент аграр университетининг «Ахборот технологиялари» кафедраси мудири А.Абдураҳимов иштирок этди. Депутатлар Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 2002 йилдаги ижроси тўғрисидаги ҳисоботни маъқуллади ва тегишли қарор қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н.Исмоилов янги таҳрирдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини депутатлар эътиборига ҳавола этди.

Қонун лойиҳаси муҳокамасида Қарши муҳандислик-иқтисодиёт институти ректори М.Нормуродов, Марғилон шаҳри ҳокими А.Акрамов, «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси бошқаруви раиси И.Латипов, Урганч қурилиш касб-ҳунар коллежи директори И.Бойжонов, Нарпай тумани «Пахтакор овози» газетаси бош муҳаррири Т.Тошмуродов, Сирдарё тумани ҳокими А.Синдаров қатнашди.

Олий Мажлис янги таҳрирдаги «Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва уни оммавий ахборот воситаларида умумхалқ муҳокамаси учун чоп этиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Сессияда Олий Мажлиснинг Иқтисодиётни ислоҳ қилиш масалалари ва тадбиркорлик қўмитаси раиси М.Умаралиев янги таҳрирдаги «Банкротлик тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси бўйича маъруза қилди.

Андижон тумани ҳокими Х.Ҳакимов, Олий Мажлиснинг Атроф-муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Э.Мирзаевнинг ушбу қонун лойиҳаси бўйича чиқишидан сўнг парламент янги таҳрирдаги «Банкротлик тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини қабул қилди.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн биринчи сессияси давом этмоқда.

БИЗ ТАНЛАГАН ЙЎЛ - ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ВА МАЪРИФИЙ ДУНЁ БИЛАН ҲАМКОРЛИК ЙЎЛИ

чиқарилмасдан туриб бошланди, деган эътирозлар хусусида қисқача тўхталиб ўтсак.

Биринчидан. Саддам Ҳусайн 12 йилдан кўпроқ вақт мобайнида Ироқни қуролсизлантириш бўйича қабул қилинган қарорлар ижросини назорат этиш учун юборилган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўпдан-кўп комиссиялари ва мухтор вакилларини чалғитиб келди.

Бу комиссиялар Ироқдан намойишкорона чиқариб юборилгани ҳақида кўплаб далиллар келтириш мумкин. Чамаси, Саддам Ҳусайн Ироқда ҳар бири ўз манфаатига эга бўлган йирик давлатлар ўртасидаги зиддиятлардан фойдаланиб, бундай ўйинни истаганча чўзиши мумкинлигига, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши томонидан Ироққа нисбатан иқтисодий жазо чораларидан бошқа кескин чоралар кўрилмаслигига чиндан ҳам ишониб қолган эди.

Иккинчидан. Яқин тарихда биз Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо бўлган суверен давлатлар ҳудудига Хавфсизлик Кенгашида ҳеч бир муҳокама қилинмасдан қуролли босқинлар содир этилгани билан боғлиқ далилларни ҳам биламиз. Бундай ҳаракатларни оқлаб бўлмайди, албатта, аммо шундай бўлгани ҳаммага маълум.

Мисол учун, 1979 йили совет қўшинларининг қардош афғон халқига интернационал ёрдам кўрсатиш баҳонасида Афғонистонга бостириб кирганини эслаш кифоя, деб ўйлайман.

Ёдингизда бўлса, миллионлаб афғонларнинг нобуд бўлиши, уй-жойидан ажралиб, қочоққа айланиши, ўнлаб-юзлаб аҳоли пунктларининг ер билан яксон қилинишига олиб келган бу босқинчиликнинг ташаббускорлари, афғон халқининг розилигини сўраш у ёқда турсин, ўз вақтида бу масалани ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашига қўйишни ҳам ўзларига лозим кўрмаган эди.

Учинчидан. Афғонистондаги уруш 20 йилдан ортиқ давом этди. Бу урушни тўхтатиш ва минтақада барқарорликни таъминлаш масалалари Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўплаб йиғилиш ва ассамблеяларида муҳокама этилди, бу борада Хавфсизлик Кенгашининг ўнлаб резолюциялари қабул қилинди.

Бу мамлакатдаги хунрезлик ва бедодликни тўхтатиш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кўп-кўп ваколатли комиссиялари ва масъул делегациялари келиб кетди. Хўш, натижа нима бўлди? Ҳокимиятни зўравонлик билан эгаллаб олган, халқаро ҳуқуқнинг бирон-бир нормасини мутлақо тан олмаган толибларнинг амалда жазосиз қолиши қандай оқибатларга олиб келди?

Афғонистон нафақат улкан Марказий Осиё минтақасига, аслида бутун дунёга таҳдид солаётган энг ашаддий халқаро террорчилар, экстремистлар ва ақидапарастларнинг полигонига айланиб қолди. Толиблар ва Афғонистонга уя қуриб олган кўп сонли террорчи гуруҳларнинг халқаро экстремизм марказларидан ва кўпгина мамлакатлардаги ҳомийлардан жуда катта миқдорда молиявий ёрдам олиб тургани ҳеч кимга сир эмас.

Уларнинг режалари фақат Марказий Осиёдаги қўшни мамлакатларга қўпорувчилик ва террорчилик ҳаракатларини амалга ошириш билан чекланмаган. Аксинча, бу ёвуз кучлар минтақадаги вазиятни батамом издан чиқариш ва қўшни давлатлар, жумладан, Ўзбекистон ҳудудини ҳам босиб олишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди.

Бугун биз шундай деб айтиш учун етарли маълумотларга эгамиз.

Толибларнинг бевосита бизнинг Амударё соҳилидаги чегараларимизга чиққани 1998 йилда ва ундан кейинги йилларда айниқса таҳликали вазият юзага келишига сабаб бўлди. Шундоққина мамлакатимиз остонасида турган бундай бало-қазо қаршисида бизнинг ёрдам сўраб қилган барча мурожаат ва даъватларимиз жавобсиз, ҳавода муаллақ қолгани ҳам ҳалибери ёдимизда.

Очиқ айтадиган бўлсак, биз ўшанда 2000 йилгача ўзимиз аъзо бўлган Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг Коллектив хавфсизлик тўғрисидаги шартномаси доирасида бу масалада умумий баёнот ва ваъдалардан бошқа ҳеч қандай амалий ёрдам олганимиз йўқ.

Бир нарса барчамизга аниқ. Агар 2001 йилнинг сентябрида Нью-Йоркда содир этилган фожиали ҳодисалар оқибатида ён-атрофимиздаги воқеалар бошқача тус олмаганида, Ўрта Осиё давлатлари қандай вазиятга тушиб қолган бўлар эди - буни айтиш қийин. Фақат Америка Қўшма Штатлари бошчилигидаги антитеррор коалициясининг тузилиши, толибларнинг тор-мор этилиши, террорчиларнинг полигон ва базалари яксон қилиниши ана шу даҳшатли таҳдидни бизнинг сарҳадларимиздан олиб ташлади. Буни унутишга бизнинг ҳаққимиз йўқ.

Бу - дунёнинг қайси бир бурчагида бўлмасин, бирон-бир мамлакатдаги воқеаларнинг салбий ва хавфли ривожига лоқайдлик билан қараш қандай машъум оқибатларга олиб келиши мумкинлигига яққол мисол бўла олади.

Тўртинчидан. Биз барчамиз Бирлашган Миллатлар Ташкилоти сингари ўз мақсад-вазифасига кўра жаҳонда ягона бўлган халқаро ташкилотнинг нуфузини сақлаш, унинг обрў-эътиборини янада оширишдан манфаатдор бўлмоғимиз керак. Бугун буни ҳеч ким инкор этолмайди.

Шу билан бирга, сўнгги ўн йилликлар давомида рўй берган кўплаб воқеалар, айниқса, «совуқ уруш» тугагани ҳамда ер юзида халқаро хавфсизликка нисбатан янги таҳдид ва хуружлар, жумладан, оммавий қирғин қуролларининг тарқалиш хавфи пайдо бўлганини инобатга олинса, бизнинг назаримизда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави ва унинг айрим моддаларини ислоҳ қилиш ва қайта кўриб чиқишни тезлаштириш зарурати туғилмоқда.

Шунингдек, мазкур ташкилотнинг етакчи органи - Хавфсизлик Кенгаши таркибини ҳам қайта кўриб чиқиш, инсониятнинг тинч ва осойишта, фаровон ҳаёт кечиришини кўролмайдиган қабиҳ ниятли кучларга қарши ўз вақтида тегишли жавоб бера оладиган, янада самаралироқ бўлган чора-тадбирлар тизимини ишлаб чиқиш даркор, деб ўйлаймиз.

Ҳурматли халқ ноиблари!

Эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман.

Ироқ ва унинг атрофидаги воқеаларни кузатиб бораётган ҳар бир одам ушбу жараёнлар баъзи бир мамлакатларнинг оммавий ахборот воситалари орқали қандай ёритилгани, телеканаллар ва матбуот саҳифаларида бу борада қандай шарҳ, тахмин ва башоратлар билдирилганига диққат қилган бўлса керак.

Агар қиёсласак, худди шундай аҳвол Афғонистонда антитеррор ҳаракатлари бошланган дастлабки кунлар ва ҳафталарда ҳам содир бўлган эди.

Ироқдаги ҳарбий операциялар масаласида ҳам, айрим таниқли ва обрўли ҳарбийлар, таҳлилчи ва сиёсатчилар ваҳимага тушиб, бўлаётган жанговар ҳаракатларга худдики учинчи жаҳон урушининг бошланиши, деб қараши кўзга ташланди.

Юз минглаб одамларнинг қурбон бўлиши, миллионлаб кишилар қочоқларга айланиши, ҳаво ҳужумлари оқибатида ўнлаб шаҳар ва қишлоқлар вайрон бўлиши, бутун минтақада гуманитар фалокат рўй бериши, бунинг таъсирида сайёрамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам вазият тубдан кескинлашиши, катта офатлар юзага келиши ва ҳоказолар ҳақида кўплаб башоратлар қилинди.

Бу урушнинг жуда оғир бўлиши ва узоқ давом этиши, пойтахт Бағдоднинг енгилмас қалъага, ҳар бир уй, ҳар бир кўчанинг эса «оккупация» қўшинлари йўлидаги мустаҳкам тўсиққа айланиши ва Ироқ аҳолисининг ҳар бири Саддам Ҳусайн учун ўз жонини қурбон қилишга тайёр экани ҳақида ҳам кўп гапирилди.

Эҳтирослар шу қадар жўшиб кетдики, баъзи диний арбоблар америкаликларга қарши муқаддас жиҳод эълон қилишгача бориб етди.

Ҳеч шубҳасиз, буларнинг барчаси замирида айрим давлатлар вакиллари ва сиёсий арбобларнинг Саддам Ҳусайнга нисбатан яшириш қийин бўлган хайрихоҳлиги, у билан олиб борган ҳамкорлиги ва энди мутлақо ортга қайтмайдиган замонларни қўмсаши сезилиб турарди.

Охир-оқибатда ҳаммаси бошқача бўлиб чиққанига барчамиз гувоҳмиз. Ҳарбий ҳаракатларнинг йигирманчи кунида Америка Қўшма Штатларининг қуролли кучлари бўлинмалари деярли ҳеч қандай жиддий қаршиликка учрамаган ҳолда Бағдодга кириб борди. Саддам Ҳусайнга содиқ республикачилар гвардиясининг ҳарбий қудрати ва қўшиннинг жанговар руҳи тўғрисидаги афсоналар чиппакка чиқди.

Ҳарбий операциялар натижасида беҳисоб аскарлар ва оддий одамлар қурбон бўлиши, даҳшатли вайронагарчиликлар ва қочоқлар тўғрисида оламга жар солиб айтилган тахминлар амалда тасдиқланмади. Албатта, қурбонлар, йўқотишлар, вайроналар ҳам бўлди, аммо уларнинг сони ва ҳажми деярли минимал даражада.

Бундан ташқари, узоқ вақт Саддам Ҳусайннинг мустабид зулми остида, ўзининг ва болаларининг ҳаётини ўйлаб қўрқув ва таҳликада яшаган Ироқ аҳолиси, жумладан, бағдодликларнинг аксарияти коалиция кучларини кўтаринки руҳ ва катта умид билан кутиб олди. Бу ҳам яққол кўриниб турган ҳақиқат.

Мамлакатда тартиб ва қонунчилик ўрнатилиб, ироқликларнинг ўзи ҳам бу жараёнга жалб этилгани ва уларнинг ўз атрофидаги воқеаларни холис баҳолаши учун имкон яратилгани сари, Ироқда олиб борилган ҳарбий операциянинг асл моҳияти аҳоли томонидан англаб етилгани сайин бу ерда бошланган ижобий жараёнларнинг кучайиши муқаррар.

Қадрли юртдошлар!

Ироқ муаммосини ҳал этиш бўйича бизнинг ёндашувимиз, позициямиз қандай бўлгани ва унинг маъно-мазмуни нимадан иборат эканини баён этишдан олдин яқин тарихимиздаги баъзи воқеаларни эслаб ўтиш зарур, деб ўйлайман.

Бу ўринда гап Ўзбекистоннинг Америка Қўшма Штатлари ва Афғонистонда антитеррор ҳаракатларини олиб борган коалициянинг стратегик режаларини қўллаб-қувватлаш бўйича тутган қатъий позицияси ҳақида бормоқда.

Сизларга шуни эслатмоқчиманки, ушбу позицияни биз Афғонистонда ҳарбий ҳаракатлар бошланмасидан аввал аниқ ва равшан баён қилган эдик. Шу пайтда коалиция ҳаракатларини қўллаб-қувватловчилардан кўра, бу масалада иккиланиб турганлар кўпчиликни ташкил этарди, боз устига, ҳарбий ҳаракатларнинг нима билан тугашини ҳали ҳеч ким аниқ билмасди.

Яъни, ўша мураккаб вазиятда ҳам бизнинг позициямиз конъюнктурадан холи эди ва аввало, мамлакатимизнинг олдиндан танланган ва амалга ошириб келаётган принцип ва тамойилларига жавоб берар эди.

Энди Ироқ масаласига келсак, Ўзбекистоннинг бу борадаги принципиал позицияси ва муносабати 2002 йилнинг ноябрида Прагада бўлиб ўтган НАТО ва Евроатлантика Ҳамкорлик Кенгаши (СЕАП) мажлисида, ушбу муаммонинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашидаги муҳокамаси чоғида баён этилган эди.

Бизнинг позициямиз кейинчалик мамлакатимиз раҳбарияти ва Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг баёнотларида ўз ифодасини топди.

Мухтасар қилиб айтганда, биз Ироқни қуролсизлантириш масаласини ечиш бўйича Америка Қўшма Штатларининг ёндашувлари тўғри ва позицияси асосли эканини қатъий қўллаб-қувватладик.

Шу пайтларда Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия ва уларга иттифоқчи бўлган давлатларнинг бу борадаги сиёсати ҳамда таклифлари қанчалик кескин танқидларга учрагани, ушбу сиёсат ва таклифларни амалга оширмаслик учун қандай уринишлар бўлгани ҳам барчамизга маълум.

Албатта, Ироқда амалга оширилган ҳарбий ҳаракатларнинг пировард натижалари ва оқибатлари хусусида гапиришга ҳали эрта.

Бироқ телевизор экранларида америкалик ва инглиз ҳарбийларини кутиб олаётган ироқликларни кўрганда - уларнинг ичида болалар ҳам, ўрта ёшдагилар ҳам, кексалар ҳам бор -одамлар юзидаги қувонч ифодасидан кўп нарсани англаб олиш қийин эмас.

Бугун аниқ кузатиш мумкин: Ироқ халқига кўплаб мусибат, қашшоқлик ва кулфат келтирган мустабид Саддам Ҳусайн тузумининг ағдарилиши мамлакатнинг ўзида ҳам, унинг ташқарисида ҳам, шак-шубҳасиз, кўтаринки руҳ, умид ва ишонч билан кутиб олинмоқда.

Бу - аввало истибдод ва ҳақсизликка ниҳоят нуқта қўйилганига, ўлкага тинчлик ва барқарорлик олиб келадиган истиқбол эшиклари очилганига, қўшни давлатлар билан бўлган қарама-қаршилик ва урушлар барҳам топганига, бундан буён мамлакат янгиланиш ва демократик тараққиёт йўлидан боришига бўлган умидлардир.

Ўйлайманки, бугунги кунда бундай истиқболга эътироз билдирадиганлар камдан-кам топилса керак.

Шу нуқтаи назардан қараганда, албатта, Ироқда амалга оширилган ҳарбий ҳаракатларнинг бош мақсадини қўллаб-қувватламаслик мумкин эмас.

Бу мақсад Саддам Ҳусайн гумашталари ва халқаро террорчилар қўлида ниҳоятда даҳшатли оқибатларга олиб келиши мумкин бўлган биологик ҳамда кимёвий қуролларни ишлаб чиқаришни тўхтатиш, олдини олиш ва зарарсизлантиришдан иборат эди.

Шу ўринда мен илгари ҳам айтган фикримни яна бир бор такрорламоқчиман. Аслида дунёда урушни хоҳлайдиган соғлом фикрли одам ёки бирон-бир маърифий мамлакат бўлмаса керак.

Айни вақтда биз, юқорида қайд этилганидек, шундай ҳолатларни ҳам биламизки, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг умумэътироф этилган нормалари, қарор ва резолюцияларини доимо инкор этиб келган, улар билан ҳисоблашмайдиган кимсаларга нисбатан лоқайд ва бепарво бўлиш, тоқат қилиш, ўз вақтида тегишли жазо чораларини кўрмаслик пировард натижада ҳалокатга олиб келиши мумкин.

Содда қилиб айтганда, ёвузликни ўз вақтида пайини қирқиб, таг-томири билан қўпориб ташлаш даркор. Нега деганда, эртага бу ёвуз кучнинг ер юзида содир этиши мумкин бўлган мудҳиш оқибатларига қарши курашиш оғир ва афсуски, кеч бўлиши муқаррар.

Азиз дўстлар!

Ироқни осуда ҳаётга қайтариш учун қанча куч-қувват, энг асосийси, катта маблағ сарфлаш зарурлигини, Ироқ халқининг эртанги барқарор ҳаётга бўлган ишончини тиклаш ва мустаҳкамлаш учун жуда кўп ишлар қилиш кераклигини биз Ўзбекистонда ўзимизга аниқ тасаввур этамиз.

Табиийки, бу масалада халқаро ҳамжамиятнинг ҳар томонлама ёрдам ва кўмагини жалб қилмасдан, тегишли молиявий ва моддий ресурсларни излаб топмасдан бу муаммони ҳал этиб бўлмайди.

Халқимиз Ироқни, унинг меҳнатсевар халқини яхши билади. Ироқликларнинг қадимий маданият ва анъаналари кўп жиҳатдан бизга яқин, динимиз бир.

Ўзбекистон вакиллари - лойиҳачи ва қурувчилар, муҳандислар ва мутахассислар ўтган асрнинг 60-80-йилларида Ироқда иқтисодиётнинг турли соҳаларида, аввалambор, энергетика, мелиорация ва ирригация қурилиши соҳасида меҳнат қилганини кўпчилик яхши эслайди. Уларнинг барчаси ироқликлар билан ҳамкорликда ишлаган йилларини самимий таассуротлар билан ёдга олади.

Ўзбекистон мана шу кунларда ҳам Ироқда тинч ҳаётни тиклаш, инсонпарварлик лойиҳаларини амалга ошириш, тиббий ёрдам кўрсатиш, йўллар ва коммуникация тармоқларини бунёд этиш жараёнидан четда турмайди, бу ишга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади, десам, ўйлайманки, сиз ҳурматли депутатлар бу фикрни қўллаб-қуватлайсизлар.

Сўзимнинг якунида Ироқ халқига фаровонлик, тинчлик ва бирдамлик, ўз келажаги учун курашда муваффақиятлар тилаб, ўзимнинг эзгу туйғуларимни изҳор этсам, аминманки, нафақат сизларнинг, балки бутун халқимизнинг фикрини ифода этган бўламан.

Эътиборингиз учун ташаккур.

ИНСТИТУТ — ГРАНТ СОҲИБИ

Қирқдан зиёд талаба эса касаба уюшма стипендияси совринларини олмоқда

Касаба уюшмаларининг асосий вазифаси меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш, уларга қулай иш шароитларини яратиб, саломатликларини муҳофаза қилишдир. Бунда иш берувчи билан касаба уюшмаси ўртасидаги жамоа шартномасининг тўғри тузилиши, ҳар икки томоннинг манфаатларини баб-баравар ҳисоб олиш йўлидаги ҳамкорликнинг аҳамияти катта.

Бу борада Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида муайян даражада тажриба тўпланган. Иш берувчи билан касаба уюшмаси ўртасидаги жамоа шартномаси кенгайтирилган илмий кенгашда атрофлича кенг муҳокама этилиб, қабул қилинади. Жамоа шартномасида «Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»да белгиланган, шунингдек олий таълимни ислоҳ қилишдаги долзарб вазифалар ўз аксини топган.

Кези келганда хорижий мамлакатлар олий ўқув юртлари билан ҳамкорликни кучайтириш, чет эл инвестицияларини олиб келиш каби долзарб вазифалар ҳам белгиланганлигини ҳам алоҳида таъкидлашни истардик. Улар босқичма-босқич амалга ошириб келинмоқда. Институт раҳбарияти (иш берувчи) кадрлар тайёрлашнинг сифатини дунё андозаларига тенглаштириш ҳамда янги техника ва технологияларни ўқув жараёнига татбиқ этиш, хорижий сармояларни жалб этиш мақсадида 21 та хорижий олий ўқув юртлари ва ташкилотлари билан мустаҳкам алоқалар ўрнатган. Жумладан, институт Европа иттифоқи комиссиясининг ТАСИС-ТЕМПУС дастури лойиҳаси бўйича грант ғолиби бўлганлиги бу саъй-ҳаракатлар кўламини кўрсатиб турибди. Ўқув моддий-техника базасини мустаҳкамлаш мақсадида 1998-2002 йиллар мобайнида 70 минг АҚШ доллари миқдоридаги энг замонавий техника ва технологиялар келтириб ўрнатилди. 30 нафардан ортиқ профессор-ўқитувчилар, аспирантлар ва талабалар Европанинг нуфузли олий ўқув юртларида малакаларини ошириб қайтдилар. Ўз навбатида Бельгиянинг Гент университети, Юнонистоннинг Пирей технология институти олимлари ҳам институт ўқитувчи-ходимлари, талабаларига илмий маърузалар ўқишди, фикр-мулоҳазалар билан тажриба алмашдилар.

Шунингдек, Олмониянинг Вуппертал шаҳридаги Берг бирлашган университети билан ҳам мустаҳкам ҳамкорлик алоқалари ўрнатилди. Матбаа маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва дизайн кафедрасининг барча ўқитувчилари ана шу нуфузли олийгоҳда малака ошириб қайтишди. Талабалар эса Москва ва Вуппертал шаҳарларидаги энг илғор матбаа корхоналарида амалиёт машғулотларини ўтказмоқдалар. Уларга Ўзбекистоннинг нуфузли матбаа корхоналари ҳомийлик қилишмоқда. Институт раҳбарияти билан касаба уюшмаси ўртасидаги жамоа шартномасида кўзда тутилган шартлар асосида Япония ҳукуматининг 4 миллион АҚШ доллари миқдоридаги беғараз ёрдам грантини олишга муваффақ бўлинди. Ана шу беғараз ёрдамнинг бир қисми – 60 та энг замонавий компьютер, аудио ва видеосинфларга мўлжалланган техника ва жиҳозлар 1-ўқув биносига ўрнатилди. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, институтимиз компьютерлар билан таъминланиш бўйича республика олий ўқув юртлари ўртасида олдинги ўринни эгаллаб келмоқда. Бу эса талабалар ва профессор-ўқитувчиларга энг замонавий техникалардан фойдаланиш имконини берди.

2002 йилда сертификация лабораторияси, ипак, тўқувчилик ва трикотаж технологик ускуналари, тикув буюмлари, кимё, чарм-пойабзал лабораториялари учун зарур замонавий жиҳозлар ўрнатилди.

Чет эл инвестицияларини институтга олиб келиш бўйича раҳбарият билан бир қаторда етук олимлар, кафедра мудирлари ҳам ташаббус кўрсатмоқдалар. Жумладан, кейинги 2-3 йилга мўлжалланган Европа Иттифоқининг ТАСИС—ТЕМПУС дастури бўйича янги лойиҳа грантини олиш учун ҳаракат дастурлари амалга оширилмоқда. Швеция ва Финляндия давлатларининг қоғоз технологияси билан шуғулланувчи олий ўқув юртлари билан мустаҳкам алоқалар ўрнатитмоқда.

Институтимизда профессор-ўқитувчилар, ходимлар ва талаба-ёшлар билан бирга фахрийлар ва нафақахўрларни ҳам ижтимоий ҳимоясига алоҳида эътибор берилмоқда. Ногирон, ота-онасидан ажралган талабалар моддий ёрдам пулларидан ташқари кийим-бош билан таъминланадилар. Дарвоқе, Наврўз умумхалқ байрамида профессор-ўқитувчилар, ходимлар ва талабаларга костюм-шим, пальто, спорт кийимлари совға тариқасида тақдим этилди. Зарарли иш шароитида ишлаётган ходимларга бепул сут маҳсулотлари берилади. Профессор-ўқитувчи ва талабаларнинг саломатликларини тиклаш учун соғломлаштириш хоналари, сауна ва «Саломатлик» спорт клублари ташкил этилган. Шунингдек, институтимизда спортни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилган. Айни кунда олий ўқув юртлари ўртасидаги «Универсиада-2004» спорт мусобақаларига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. 10 та спорт шуъбаларида шуғулланаётган 400 дан зиёд талабалар учун барча шароитлар мавжуд. Профессор-ўқитувчилар ва талабалар жамоалари ўртасида турли спорт мусобақалари ўтказилиши жамоадаги соғлом муҳитни янада барқарорлаштиришга ҳисса қўшмоқда.

Уюшма аъзоларининг оиласи ва фарзандларига кўрсатилаётган ғамхўрликлар ҳам диққатга лойиқ. Ёзги таътилда Бўстонлиқ туманидаги «Роҳат» спорт-соғломлаштириш оромгоҳига 200 нафар ўқитувчи-ходимлар ва 100 дан ортиқ талабаларга имтиёзли йўлланмалар берилади. Уларнинг мириқиб дам олиши ва соғлиқларини тиклашлари учун барча шарт-шароитлар яратилади. Шунингдек, республикамизнинг тарихий ва кўҳна шаҳарлари – Самарқанд, Бухоро ва Хивага саёҳатлар ташкил этилади. «Лочин» оромгоҳида уларнинг фарзандлари учун имтиёзли йўлланмалар ташкил этилади.

Яна бир гап. Талаба-ёшларнинг маънавий-маърифий савияларини оширишда бир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Барча факультетлар ва талабалар уйларида «Маънавият ва маърифат» хоналари, иккита ўқув биносида «Миллий истиқлол ғоясини тарғиб этиш Марказ»лари ташкил этилган. «Маънавият ва маърифат» марказида талаба-ёшлар мустақиллик йилларида эришган ютуқларни аудио ва видеокассеталар, кўргазмали плакатлар орқали ўрганмоқдалар. Шунингдек, ижтимоий-гуманитар кафедраларнинг етакчи ўқитувчилари томонидан Яккасарой туманидаги «Ракат», «Абдулла Авлоний», «Қушбеги» маҳаллаларида «Асрларга тенг йиллар» мавзусида давра суҳбатлари ташкил этилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг мазмун-моҳиятини чуқур ва мукаммал ўрганиш мақсадида «Конституция хиёбони» ташкил этилган.

Иш берувчи билан касаба уюшмаси ўртасидаги жамоа шартномасида белгиланган муҳим вазифалардан яна бири, бу – хавфсизликни таъминлаш, гиёҳвандликка қарши кураш, чекишнинг зарари тўғрисидаги масала. Мунтазам равишда ўтказилаётган семинарлар, давра суҳбатлари намойиш этилаётган ҳужжатли фильмлар ўз самарасини бермоқда.

Илмий кенгаш қарори асосида «Энг яхши хизматчи», «Энг яхши талаба», «Энг яхши магистрант», «Энг яхши аспирант», «Энг яхши ўқитувчи», «Энг яхши доцент», «Энг яхши профессор», «Энг яхши кафедра мудири» ва «Энг яхши факультет декани» кўрик-танловларини ўтказиш анъанага айланган. Ғолибликни барча истайди. Чунки уларнинг ойлик маошлари, ҳамда стипендияларига 50 фоиз қўшимча ҳақ белгиланади.

Талабаларимиз орасида Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Беруний номидаги Давлат стипендияларининг совриндорлари кўпайиб бораётганлиги қувончли ҳолдир. Иқтидорли талабаларни рағбатлантириш мақсадида бир қатор номдор стипендиялар ҳам жорий этилган. Жумладан, академик М.Ходжинова, М.Ўрозбоев, Х.Усмонхўжаев стипендиялари ва институт илмий кенгаши ҳамда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ва Тошкент шаҳар касаба уюшмаси томонидан ташкил этилган стипендияларни олиб ўқийдиган талабалар сони 40 нафардан ошди.

Олдимизда ўқув жараёнига замонавий педагогик технологияларни жорий этиш, бунинг учун эса ўқув хоналари ва лабораторияларни замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш, институт кутубхонаси имкониятларини кенгайтириш, аудио ва видеосинфларни кўпайтириб, интернет имкониятларидан самарали фойдаланиш ва бу билан тайёрланаётган мутахассисларнинг салоҳиятини кўтариш каби улкан вазифалар турибди. Бу эзгу мақсадлар институт раҳбарияти ва касаба уюшмасининг мустаҳкам ҳамкорлиги асосида амалга оширилади.

Абдусаттор АБДУҒАФФОРОВ,
Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти маънавий-маърифий масалалар бўйича ректорнинг биринчи муовини

Патхулла МАҲКАМОВ,
институт касаба уюшма қўмитасининг раиси.

ЖОНАЖОН ЮРТИМ ЖАМОЛИ

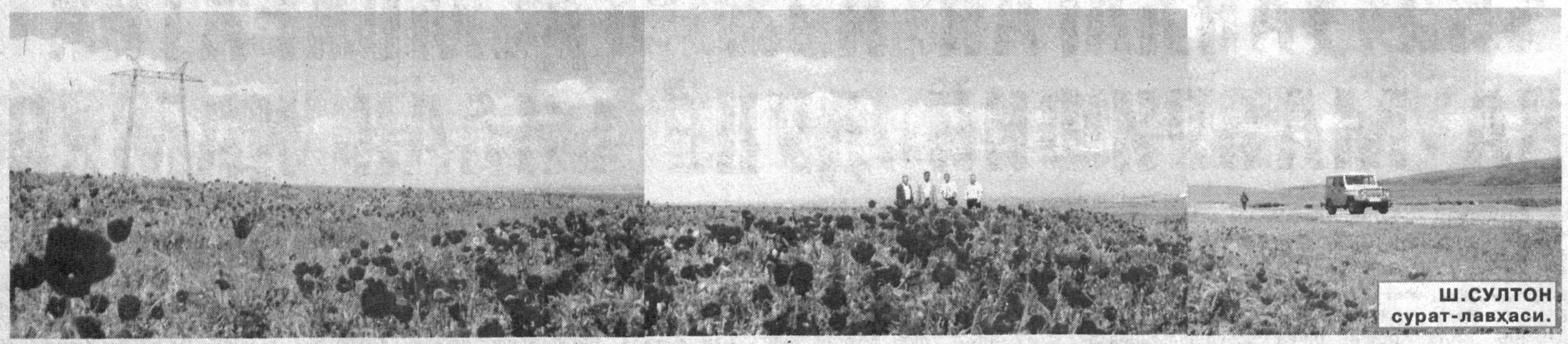

Ш.СУЛТОН сурат-лавҳаси.

Бор бўл, оқибат!

Ҳар гал Катаригузар кўчаси томонга йўлим тушганда, беихтиёр «Сен етим эмассан» деб номланган машҳур шеър ёдимга тушаверади. Гўё, шоир бир пайтлар бу жойда бўлгандек, шеърда айнан Бойсундаги болалар уйи ҳаёти тасвирлангандек.

СЕН ЕТИМ ЭМАССАН, БОЛАЖОН!

«Меҳрибонлик уйи»нинг ташкил этилганига 75 йил тўлди. Бу вақт ичида бу ерда қанчадан-қанча кўнгли ўксиклар тарбияланиб, ўз йўлини топиб кетмади, дейсиз. Тарбияланувчиларни кузатар экансиз, уларнинг юз-кўзида қандайдир мунг борлигига амин бўласиз. Зеро, «Меҳрибонлик уйи»да тарбияланаётган 190 нафар ўғил-қизлар аксариятининг ота-оналари бор. Начора, ҳаётнинг шунақа нағмалари ҳам бор экан. Уларга барча зарур шарт-шароитлар яратиб берилган. 90 нафар меҳрибон ва ширинсўз ўқитувчи тарбиячи, энагалар, шифокор ва ҳамширалар улар атрофида парвона. Ўнлаб тўгараклар ишлаб турибди. Ҳар бир машғулот хонасида 15-20 нафар бола ўзи қизиққан соҳа билан машғул. Уларнинг орасида ўз пешқадамлари бор. Масалан, Бобомурод Қораев – спортда, Азиза Бўриева – шеъриятда, Ситора Сардорова – рақсда, Руслан Василев – рассомликда ўз иқтидорини намойиш этмоқда. «Меҳрибонлик уйи» кутубхонаси болаларнинг энг севимли масканларидан. Бу ерда улар ўзлари истаган бадиий ёки илмий китобларини топишлари мумкин.

Бу ерда яхши анъанага айланган яна бир жиҳат эътиборимизни тортди. Ҳар бир боланинг туғилган куни катта тантаналар билан нишонланади. Эрта тонгдан туғилган кун соҳибига алоҳида меҳрибонлик кўрсатилади, совға-саломлар туҳфа этилади.

– Ҳар гал ана шундай ажойиб кунларда уларнинг кўзларига боқаман, - дейди касаба уюшма қўмитаси раиси Ш.Сатторов. – Уларда чексиз қувончни кўриб ўзим ҳам қувнаб кетаман. Бундай кунлар эса деярли ҳар куни бўлиб туради. Қолаверса, байрамлар тантанасиз ўтмайди. Айниқса, туман ҳокимлиги, ҳомий ташкилотлар, саховатпеша тадбиркорлар кўнгил сўраб келишганида болажонларимиз янаям хурсанд бўлишади.

– Кўнгли ярим болалар юрагига ҳар доим ҳам шодумонлик олиб кириш осон иш эмас, - дея суҳбатга қўшилади «Меҳрибонлик уйи» директори Бўри Чориев. – Лекин тарбиячиларимиз ўзларига топширилган вазифани астойдил адо этишмоқда. Саид Нажмиддинов, Комила Неъматова, Саодат Назарова, Ойгул Нажмиддинова, Шуҳрат Содиқовлар айниқса, болажонларнинг меҳрини қозонишган.

«Меҳрибонлик уйи»га кўплаб ташкилотлар, фирмалар, тадбиркорлар ғамхўрлик кўрсатиб келишаяпти. Чунончи, вилоят халқ таълими бошқармаси, «Шўрчидон-маҳсулотлари» комбинати, «Ситора» фирмаси, Бухородаги тикувчилик фабрикаси, деновлик саховатталаб инсон Жаббор ҳожи Сатторов кабилар бу ерга тез-тез ташриф буюриб туришади.

Бироқ, ота-она меҳрига ҳеч нарса тенглаша олмайди. Кўрсатилаётган ғамхўрликларга қарамай, болажонларга нимадир етишмаётгандек туюлади. Шунда уларга «Сен етим эмассан, болажон!» дегинг келади, киши.

Алишер РАҲМОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

ТАДБИРКОР ГУЗАР ҚУРДИ

Учкўприклик тадбиркор Муҳаммаджон Хожиакбаров ўз маблағи ҳисобидан маҳалла гузари қурди. Туман марказига туташ Бобошбек маҳалласида шу пайтга қадар тузукроқ шароит йўқ эди.

Тадбиркор маҳалла ҳудудидаги ташландиқ жойда гузар қуриш истагини билдирганида туман мутасаддилари ҳам уни қўллаб-қувватлади.

Замонавий меъморлик андозалари асосида қад ростлаган гузарда маҳалла аҳлининг дам олиши, кундалик эҳтиёжлари учун керакли барча шароит яратилди. Икки қаватли муҳташам бинода маҳалла фуқаролари кенгаши, маънавият ва маърифат маркази, оталар чойхонаси, сомсахона, сартарошхона, ошхона, новвойхона, гўшт дўкони иш бошлади.

Гузарда ўндан зиёд маҳалла ёшлари меҳнат қилмоқда.

(ЎзА).

Масала кўндаланг қўйилади

ҚАЕРДАСИЗ, БИТИРУВЧИЛАР?

Юқори малакали, замонавий билимларга эга, ҳозирги кун талаблари асосида фикрлай оладиган етук кадрларни тайёрлаш ҳам ижтимоий-сиёсий, ҳам иқтисодий муаммоларимизни ҳал этишнинг калити ҳисобланади.

Мамлакатимизда Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурининг бажарилиши, академик-лицей ва касб-ҳунар коллежларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, таълим бўйича миллий давлат стандартлари ва ўқув дастурларини яратиш, мутахассислар тайёрлаш ва қайта тайёрлашга қаратилган қатор ҳукумат қарорлари қабул қилинди.

Қашқадарё вилоятида ана шу қарорларнинг бажарилиши қай аҳволда? Бозор иқтисодиёти талабларига жавоб бера оладиган, ишбилармон, тадбиркор мутахассислар тайёрланаяптими?

Кейинги икки йилда Қарши саноат, Яккабоғ касб-ҳунар коллежлари ташкил қилинди. Ҳозирги пайтда фаолият кўрсатаётган 2 та академик-лицей ва 32 та коллежларда 21 мингга яқин талаба таълим-тарбия олмоқда. Янги турдаги билим даргоҳларини жиҳозлашда Жанубий Корея давлати, Осиё тараққиёт банки, Япония ҳукумати томонидан ажратилган кредитлардан ҳам фойдаланиляпти.

Бироқ, кичик ва ўрта бизнес, қишлоқ хўжалиги, ҳуқуқ, солиқ, банк, кредит, молия тизимларини яхши биладиган, тадбиркорлик соҳасида пухта билим ва кўникмага эга бўлган кадрлар тайёрлаш ўсиб бораётган талаблардан орқада қолмоқда.

Ўтган ўқув йилида академик -лицейларни 143 ўқувчи, касб-ҳунар коллежларини 2019 талаба битирди. Тизимни ўрганишдаги ишлар шуни кўрсатиб турибдики, Қарши тиббиёт, Қарши, Нишон агроиқтисодиёт коллежларини битирган кўпчилик талабалар ҳаётда ўз ўринларини топиб кетишган. Айримлари олий маълумот эгаси бўлиб масъул вазифаларда ишлашаяпти.

Яқинда Қарши шаҳридаги аҳолини ишга жойлаштириш марказида бир гуруҳ ёшлар билан суҳбатлашиб қолдик.

— Мактабгача тарбия мутахассисиман, - деди улардан бири. — Болалар боғчаларида ўринлар қисқариб бораётганлиги учун икки йилдан бери бекор юрибман.

— Коллежнинг зооветеринария бўлимини тугатганимга уч йил бўлди, - дейди ўзини Суюн деб таништирган барваста йигит. — Чорвачилик фермаларида моллар камайиб кетганлиги учун мутахассислигимга эҳтиёж йўқ. Бошқа юмуш излаяпман.

— Сотувчилик бўйича ўрта махсус билимга эгаман, - деди серғайратлиги кўриниб турган ўсмир қиз. — Лекин савдо шоҳобчалари хусусийлашиб кетган. Хусусий тадбиркорлар иш беришни хоҳлашмаяпти. Шунинг учун меҳнат бўлимига мурожаат қилдим.

Ўқув муассасаларида олинган билим ва кўникмаларнинг пишиқ-пухталигини ҳаёт синовдан ўтказади. Бунда биринчидан талабаларнинг ўзлари, иккинчидан таълим масканлари масъулдирлар. Нишон туманидаги уй-жой коммунал касб-ҳунар коллежи фаолияти билан танишганимизда олиб борилаётган ишлардан қониқиш ҳосил қилмадик. Ўқув муассасасини 2001 йилда 229 нафар, 2002 йилда 106 нафар йигит-қиз тугатган. Лекин уларнинг 50 фоизи ҳам мутахассислиги соҳасида ишга жойлаша олган эмас.

Ишлаб чиқариш таълими бўйича директор ўринбосари Лутфулла Эшназаровнинг маълум қилишича, тумандаги кўпчилик ташкилотлар билан шартнома тузилмаган. Туман қишлоқ ва сув хўжалик бошқармаси, халқ таълими бўлими, товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхонаси сингари мутасадди идоралар томонидан имзоланган шартномаларда ҳам битирувчиларни иш билан таъминлаш кафолатланмаган.

— 2003 йилда касб-ҳунар коллежларини 2080 нафар ўқувчи тугаллайди, - дейди вилоят ўрта махсус касб-ҳунар таълими бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Турсунпўлат Холов. — Битирувчиларни ишга жойлаштириш мақсадида 195 та корхона, ташкилот ва муассасалар билан шартнома имзоланди.

Қарши саноат касб-ҳунар коллежини ўтган йили 268 йигит-қиз битириб чиққан. Шундан 158 нафари ўз мутахассислиги, 60 нафари соҳага яқин, 35 йигит-қиз бошқа ишларга жойлашган. 15 нафари олийгоҳларга ўқишга кирган. Бу борада Муборак ва Шўртангаз конлари бошқармалари яқиндан кўмаклашмоқдалар.

Вилоят ўрта махсус касб-ҳунар таълими бошқармасидан маълум қилишларича, ўтган ўқув йилида таълим масканларини тугаллаган талабалардан 91,9 фоизи мутахассислиги бўйича ишга жойлашган. Лекин ҳақиқий аҳволни ўрганган киши юқоридаги рақамларга ишониши қийин. Чунки воҳанинг аҳоли зич жойлашган Шаҳрисабз, Қарши шаҳарлари, Яккабоғ, Китоб, Косон, Чироқчи туманларида ўқув юртлари дипломига эга бўлган юзлаб ёшлар бозорларда арава суриб, тижорат билан шуғулланиб юришибди.

Вилоятдаги коллежларда халқ хўжалиги учун муҳим ҳисобланган фермер хўжалигини ташкил этиш ва юритиш, агрономия, автотранспорт воситаларига техник хизмат кўрсатиш ва бошқариш, тикувчилик, бухгалтерия ҳисоби, қишлоқ хўжалик машина ва жиҳозларидан фойдаланиш, пайвандлаш, қурилиш пардозлаш ишлари, турар-жой биноларидан фойдаланиш ва таъмирлаш, нефт-газни қайта ишлаш, кимё технологияси, назорат-ўлчов асбобларини ишлатиш, нефт-газ қудуқларини бурғулаш каби мутахассисликлар тайёрланади. Шундай экан, таълим муассасалари раҳбарлари ҳам қўл қовуштириб турмасдан керакли корхона, ташкилот ва муассасаларда учрашувлар ўтказишлари, меҳнат бўлимлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиб, кадрларнинг ҳаётда ўз ўрнини топиб кетиши тўғрисида қайғуришлари керак.

Ҳадемай ўқув юртларини битирган ёшлар мустақил ҳаётга йўлланма оладилар. Уларнинг келгуси тақдирини ўйлаш, битирувчиларнинг эҳтиёжини таъминлаш, мутахассисларни иш билан таъминлаш ҳақида бугундан ўйлаш лозим.

Иззат ҲИКМАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

МУКАРРАМА ОПАГА БАҒИШЛАНДИ

Пойтахтимиздаги Ибн Сино номли маданият марказида атоқли санъат ва маданият арбобларининг хотира кечаларини ўтказиш анъана тусини олган.

Марказда ўтказилган Лутфихоним Саримсоқова, Ботир Зокиров, Шукур Бурхонов, Юнус Ражабий, Тўхтасин Жалилов каби санъаткорларимизнинг театрлаштирилган адабий-мусиқий хотира кечалари йиғилганларда ҳамиша ўчмас таассуротлар қолдиради.

— Халқ артисти, машҳур раққоса ва балетмейстер Мукаррама Турғунбоеванинг ижодий фаолиятига бағишлаб 12 йилдан бери мунтазам ўтказилиб келинаётган хотира кечаси айниқса, катта қизиқиш уйғотмоқда. Бу галги «Мангу барҳаётсиз, азиз Мукаррама опа» деб номланган тадбир сценарийси хизмат кўрсатган маданият ходими, марказ директори Азим Азизов томонидан тайёрланди, – дейди директор ўринбосари Абдулла Қурбонов.

Мукаррамахоним ижро этган «Андижонча», «Тановар», «Муножат», «Катта ўйин», «Жонон», «Роҳат» каби ва ўзи саҳналаштирган «Баҳор валси», «Наманган олмаси», «Тошкент пиёласи», «Алёр», «Самарқанд бешқарсаги» каби юзлаб бетакрор рақслар гўзаллиги ва мафтункорлиги билан шинавандалар қалбида бир умрга муҳрланиб қолган. Шу боис маданият маркази ходимлари ва «Умид» халқ фольклор-рақс ансамбли жамоаси шу кунларда устоз санъаткорнинг таваллуд топганига 90 йил тўлиши муносабати билан ўтказиладиган юбилей кечасига алоҳида тайёргарлик кўрмоқдалар.

Роза САЙДАҲМЕДОВА.

ЁДГОРЛИК ЎРНАТИЛДИ

Ўзбекистонда кимё фанини ривожлантиришда таниқли олим, академик Собир Юнусовнинг хизмати катта бўлди. У халқаро немис академиясининг фахрий аъзоси, Д.Менделеев номидаги олтин медал соҳиби сифатида халқаро доирада ҳам яхши танилган эди.

Толмас тадқиқотчи Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари кимёси институтининг асосчиларидан бири сифатида жонбозлик кўрсатди. Бугунги кунда бу йирик илмий муассаса унинг номи билан аталмоқда.

Кимёгар олим таваллуди санаси муносабати билан Собир Юнусов хотирасига бағишланган ёш олимларнинг илмий конференцияси ўтказилди. Энг яхши деб топилган маърузалар қисқача баёни институтда чоп этиладиган «Табиий бирикмалар кимёси» илмий журналида ёритиш учун тавсия қилинди.

Ушбу йирик илмий анжуманда институт биносига устоз олимга ёдгорлик мармар тахта ўрнатилди.

Биласизми?

ТЎЙИМЛИ БАРГ

Ҳиндистонда ўсадиган калирнадан ўсимлигининг барги истеъмол қилинганда очликнинг бартараф қилиниши, яъни одамнинг ўзини анчагина тўқ ҳис қилиши қадимдан маълум. Уни ейдиган баъзи одамлар уни «ошқозон алдовчи» деб юритадилар.

Бу ўсимликнинг шарбатини текширган олимлар унинг таркибида ҳеч қандай тўйимли модда йўқлигини ва фақат тўқлик ҳиссини вужудга келтиришини исботладилар.

Европа ва Америкадаги бир қанча дори тайёрловчи фирмалар озишни истовчилар учун бу «тўйимли» баргдан дорилар тайёрламоқдалар.

Турон яккакураши

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ СПОРТЧИЛАРИ

умумжамоа ҳисобида биринчи ўринни қўлга киритишди

Чирчиқ шаҳридаги «Кимёгар» спорт клубида Турон яккакураши бўйича 1990-91 йилларда туғилган болалар ва қизлар ўртасида мамлакат биринчилиги беллашувлари бўлиб ўтди. Ўғил болалар тўққиз, қизлар эса уч вазн тоифасида ғолиблик учун баҳс олиб бордилар.

Ўғил болалар ўртасида энг енгил вазн — 26 килограммлилар ўртасида Самарқанд вилояти вакили Шоҳруҳ Ражабов барча рақибларини мағлубиятга учратиб, шоҳсупага кўтарилди. Кейинги ўринлар Тошкент вилояти ёш турончилари — Қобул Даминов ва Алишер Абдураимовларга насиб этди. Умуман олганда, пойтахт вилояти спортчилари мусобақада кутилганидан ҳам муваффақиятли иштирок этишди. Улардан Қурбон Худойназаров (29 килограмм вазнда), Абдусаттор Абдуфаттоҳов (32 килограмм вазнда), Улуғбек Расулхўжаев (35 килограмм вазнда), Абдулазиз Расулов (38 килограмм вазнда)лар ғолибликни қўлга киритишди. Шу билан бирга, Салоҳиддин Собиров, Жаҳонгир Бойбеков, Ҳожиакбар Шерматов ва Шоҳмирзо Мирзаевлар ҳам вилоят терма жамоаси ғалабасига муносиб ҳисса қўшдилар.

42 килограмм вазн тоифасида наманганлик Атҳам Боймирзаев, 46 килограммлилар ўртасида Фурқат Содиқов, 50 килограммли спортчилардан самарқандлик Анвар Нормуродов пухта тайёргарликка эга эканликларини намойиш этишди.

Қизлар ўртасидаги беллашувларда Умида Нуриддинова, Гўзал Шижалиева, Гўзал Саидова, Севара Озодова, Мазлума Маҳмудова, Шоҳиста Зайниддинова, Нигина Холмуҳаммедова, Ситора Бўзиева, Дилноза Агабековалар совриндорлар сафидан жой олишди.

– Мусобақа миллий спорт туримиз тобора оммалашиб бораётганлиги, кўплаб иқтидорли ёш турончилар етишиб чиқаётганлигидан дарак берди, – дейди мусобақа бош ҳакамими, спорт устаси Акром Шердонаев. – Зеро, биринчиликда республикамизнинг барча вилоятлари ва Тошкент шаҳридан 200 нафарга яқин спортчилар қатнашди. Улар ўртасидаги беллашувлар эса муросасизлик ва кескинлик касб этди.

Умумжамоа ҳисобида Тошкент вилояти жамоаси биринчи, самарқандликлар иккинчи, навоийлик спортчилар учинчи ўринни эгаллашди.

К.ОЛЛОЁРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Кўргазма

БИР ЎЛКАКИ...

Ўзбекистон Бадиий академиясининг «Бир ўлкаки...» деб номланган кўргазмасида рассом Муҳаммадиёр Тошмуротов ҳамда ҳайкалтарош Туркман Эсоновларнинг турли мавзулардаги асарлари санъат шинавандалари ҳукмига ҳавола этилди. Ўзининг 50 ёшини нишонлаётган ижодкор Туркман Эсонов икки йил муқаддам Бадиий академиясининг кумуш медалига сазовор бўлган эди. Муҳаммадиёр Тошмуротов эса кўргазма очилган куни кумуш медал билан тақдирланди.

Камоллиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институтида узоқ йиллик педагогик фаолиятига 25 йиллик рассомлик ижодини муваффақиятли қўшиб олиб бораётган истеъдодли мўйқалам соҳиби М.Тошмуротов манзара, натюрморт, портретлар яратиш устаси. У 10 дан ортиқ воқеабанд катта композицияларни маҳорат билан ишлаган. Ана шундай залворли, алоҳида бадиий қимматга эга бўлган асарлар қаторига «Пешин», «Ғилон туркумидан», «Тамаки қуритиш», «Бегим кунлари», «Коинот семантикаси», «Султон Санжар мақбараси», «Фикрлар», «Ёмғирдан сўнг», «Ғилон аёллари», «Ҳасан-Ҳусан», «Оқшом», «Кутиш», «Олмалиқ мис заводи» каби рангтасвирларни киритиш мумкин. Унинг анималистик мазмундаги асарлари ўзига хос бир туркумни ташкил этиб, мусаввирнинг табиат ва жониворлар, паррандалар, экология мавзуларида ҳам самарали ижод қилаётганлигини кўрсатади. «Какликлар», «Тувалоқ», «Қирғий», «Овдан сўнг», «Сирдарё», «Ўлжа ўрдаклар», «Ов ити» каби асарлари ўз таъсирчанлиги, бадиий ифодаси билан алоҳида ажралиб туради. Мусаввир яратган «Фазилат», «Дўстлик», «Садир бобо», «Нусратилла» портретлари инсон ички олами ва ташқи қиёфасини уйғун ҳолда ифода этган асарлар сирасига киради. Мусаввир кўргазмага 100 га яқин ана шундай сара ижод намуналарини тақдим этган.

Туркман Эсонов яратган 40 дан зиёд ҳайкалтарошлик асарлари эса муаллифнинг 20 йиллик ижодий изланишлари мевасидир. Мавзу қамровининг кенглиги, ранг-баранглиги, қолаверса, пластик шаклларнинг ноёблиги билан бу асарлар қимматлидир. Ҳайкалтарош айниқса, монументал композиция ва портрет сиймоларини маҳорат билан яратган. Улар сирасига «Ибн Сино», «Қора кўлда», «Усто», «Донишманд», «Кутиш», «Нурота», «Тикланиш» каби металл, ёғоч, мармар тошлардан ясалган 10 дан ортиқ ҳайкалтарошлик намуналарини киритиш мумкин.

Академик рассомлар А.Икромжонов, Р.Аҳмедов, профессор Т.Маҳмудов, Миллий рассомлик ва дизайн институти ректори У.Қорабоев, «Тасвирий ойина» ижодий уюшмаси раиси И.Латипов, ҳайкалтарош Р.Миртожиев ва Т. Ёрқулов каби санъатшунослар ҳар иккала ижодкорнинг асарларига юқори баҳо бердилар.

Баҳром ТОЖИЕВ.

Ўзбекистон Таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси қўмитанинг бош мутахассиси Э.Ғоибназаровга акаси **Бекназар ҒОИБНАЗАРОВ**нинг бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бу - турфа олам

ДОРИВОРЛАР ТАРИХИДАН

Тарихдан маълумки, фармокопия тарзидаги қўлланма милоддан 4000 йил аввал мисрликлар томонидан яратилган. Ўша қўлёзмага ва ундаги таърифга қараб доривор ўсимликларни осон аниқлаш мумкин.

* * *

Милоддгача 2600 йилликда битилган гиёҳлар ҳақидаги илк Хитой китоби милоддгача уч мингинчи йилда яшаб ўтган табиб Шень Незнянинг фаолиятига бағишланган. Шень Незня 230 хил доривор ҳамда заҳарли ўт-ўландан фойдаланган.

* * *

Араблар қадимда 1400 дан ортиқ доривorлар рўйхатини тузиб чиқиб, мураккаб даволовчи ўсимликлар йиғмасини ярата олишди. Натижада махсус «Аптекачи» деган касб юзага келди.

Ҳиндистондори доривор ўсимликлар ҳақидаги фан илк манба - «Айур Веда» («Ҳаёт ҳақидаги фан») деб аталади.

* * *

Фармокогнозия (доривор моддаларни текшириш) ва фитотерапия (ўсимликлар билан даволаш) фанига Ўрта Осиё халқлари ва олимлари катта ҳисса қўшдилар. Муқаддас китоб «Авесто»да фойдали дориворлар, шу билан бирга заҳарли ўсимликлар ҳақида маълумотлар талайгина.

Акбар АЛИЕВ тайёрлади.

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Риҳсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар, реклама ва эълонлар бўлимлари 56-85-43.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 23.45

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 17603 Буюртма Г— 284. 1 2 3 4 5 6